

Beleidskompasformulier voor internetconsultatie

Verzamelbesluit bodemgerelateerde zaken Omgevingswet IENW bodem 2026

Dit formulier behandelt de voorgenomen wijzigingen in de artikelen die gaan over bodem gerelateerde onderwerpen

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

Direct belanghebbenden zijn met name:

- eigenaren van bovengrondse opslagtanks die gedeeltelijk in de bodem of een terp liggen en van bovengrondse opslagtanks waarin gevaarlijke stoffen van ADR-klasse 3, met uitzondering van diesel, worden opgeslagen;
- eigenaren van enkelwandige bovengrondse opslagtanks van staal waarin diesel wordt opgeslagen en waarop ondergrondse leidingen zijn aangesloten;
- eigenaren van ondergrondse opslagtanks;
- exploitanten van tankstations;
- organisaties die graafwerkzaamheden in de bodem verrichten;
- organisaties (m.n. grondbanken) die partijen grond of baggerspecie opslaan, zeven, mechanisch ontwateren of samenvoegen;
- organisaties die staalslakken toepassen als bouwstof;
- organisaties die bouwstoffen produceren op basis van staalslakken;
- organisaties waarbij staalslakken vrijkomen;
- organisaties die grond of baggerspecie toepassen;
- bedrijven waar bodembedreigende stoffen worden gebruikt, gemaakt of uitgestoten;
- eigenaren van vloeistofdichte bodemvoorzieningen;
- transporteurs van mortel en natuursteen.

Direct belanghebbenden zijn daarnaast de bestuursorganen die de regels over deze activiteiten handhaven. Namelijk de gemeenten, provincies, waterschappen, de omgevingsdiensten en de Inspectie leefomgeving en transport.

Indirect belanghebbenden zijn de bedrijven die in opdracht werkzaamheden verrichten voor de eerstgenoemde direct belanghebbenden (installatiebedrijven, adviesbureaus, inspectie-instanties die opslagtanks keuren en aannemers).

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (verantwoordelijk voor de regels) en het Ministerie van BZK (verantwoordelijk voor het stelsel van de Omgevingswet). Daarnaast de organisaties die de punten naar voren brachten die aanleiding gaven voor het Verzamelbesluit Omgevingswet IENW bodem 2026 (hierna: verzamelbesluit): het Informatiepunt Leefomgeving, gemeenten, waterschappen, provincies, uitvoeringsdiensten van het Rijk en omgevingsdiensten.

Tot slot beschikken de inspectie-instellingen die opslagtanks keuren over relevante kennis.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

Rijkswaterstaat, de Inspectie Leefomgeving en Transport, VNG, IPO, UvW en de Werkgroep bodemregels in de Omgevingswet zijn in het voortraject betrokken geweest.

Voor de informatieverplichting 'toepassing staalslakken' zijn bij de voorbereiding betrokken geweest:

- OD-NL als vertegenwoordiger van de Omgevingsdiensten; die organisatie heeft input geleverd bij het onderzoek naar de wijze waarop toezicht en handhaving op toepassen van staalslakken kunnen worden versterkt; en
- VNG, IPO en UvW (in Ambtelijk Overleg Bodem); die organisaties hadden geen inhoudelijke bezwaren op het advies om een informatieplicht in te voeren en om in het kader van de herijking van de bodemregelgeving te verkennen wat aanvullend nodig is om toezicht en handhaving op toepassingen van staalslakken en soortgelijke bouwstoffen te versterken.

De internetconsultatie is het eerste formele moment waarop er voor de direct belanghebbenden gelegenheid is voor inbreng. Dat komt vooral door de technische aard van het verzamelbesluit. Als de inbreng tijdens de consultatie daartoe aanleiding geeft, worden belanghebbenden bij het verdere traject betrokken.

1. Wat is het probleem?

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat de aanpassingen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), het Omgevingsbesluit (Ob) en het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) noodzakelijk zijn om verschrijvingen, inconsistenties, onjuiste verwijzingen en omissies te corrigeren. Meer specifiek gaat het per onderwerp dat wordt geregeld in het verzamelbesluit om de volgende problemen:

1. Bovengrondse opslagtanks die gedeeltelijk in de bodem of een terp liggen

Op grond van de regels in het Bal moeten alle bovengrondse opslagtanks boven of in een lekbak zijn geplaatst. Voor bovengrondse opslagtanks die gedeeltelijk in de bodem of in een terp liggen is dat fysiek onmogelijk. Die tanks kunnen daardoor niet aan die verplichting voldoen. De bodemrisico's van bovengrondse opslagtanks die gedeeltelijk in de bodem of in een terp liggen, zijn vergelijkbaar met die van ondergrondse opslagtanks. De eisen aan de uitvoering van die bovengrondse opslagtanks zijn echter niet hetzelfde als die voor ondergrondse opslagtanks waardoor de bodem niet goed wordt beschermd.

2. Keuringstermijnen bovengrondse opslagtanks met ondergrondse leidingen

Met het Verzamelbesluit Omgevingswet IENW bodem en water 2025 zijn de keuringstermijnen aangescherpt voor enkelwandige ondergrondse opslagtanks van staal die niet zijn voorzien van inwendige coating en waarin diesel wordt opgeslagen. Uit onderzoek¹ is namelijk gebleken dat door microbiologisch beïnvloede corrosie (MIC) er versneld lekkage van opslagtanks kan ontstaan door putcorrosie. MIC wordt bevorderd door de bijmenging van biodiesel aan fossiele diesel. Deze aanscherping van de keuringstermijnen was per abuis niet doorgevoerd voor enkelwandige bovengrondse opslagtanks van staal waarin diesel wordt opgeslagen en waarop ondergrondse leidingen zijn aangesloten. Daardoor wordt de bodem niet goed beschermd.

3. Informeren bevoegd gezag over afkeur en verwijderen of onklaar maken van ondergrondse opslagtanks en inwendige beoordeling ondergrondse opslagtanks

De volgende artikelen in het Bal zijn vervallen: Artikelen over het keuren en het verwijderen of onklaar maken van ondergrondse opslagtanks waarin vloeibare gevaarlijke stoffen van ADR-klasse 3, met uitzondering van diesel, worden opgeslagen (bijvoorbeeld benzine). Deze zijn met het Invoeringsbesluit Omgevingswet vervallen. Hetzelfde geldt voor de artikelen die gaan over het informeren van het bevoegd gezag over het afkeuren en verwijderen of onklaar maken van ondergrondse opslagtanks. Deze artikelen zijn vervallen, omdat deze materie zou zijn geregeld in PGS 28 en PGS 31 die in artikel 4.966

¹ Zie Eindrapportage Fase 1, Voorkom een nieuwe actie tankslag, SIKB, 17 december 2019 (<https://www.sikb.nl/doc/bodembescherming/PRJ%20288%20Eindrapport%20Fase1%2020191217.pdf>)

Bal van toepassing worden verklaard. Bij nader inzien is dit niet correct. De genoemde PGS-richtlijnen bevatten geen voorschriften over het informeren van het bevoegd gezag over de afkeur en de verwijdering van de opslagtank. Door deze omissie wordt het bevoegd gezag niet op de hoogte gesteld van de afkeuring van een opslagtank. Daardoor is het niet goed mogelijk om het toezicht op de verwijdering van die tanks te organiseren. Daarnaast was in de paragrafen 4.96 en 4.97 Bal niet geregeld dat bij een keuring van een ondergrondse opslagtank er een inwendige beoordeling moet plaatsvinden. Dit volgde weliswaar uit de normdocumenten waarnaar in die paragrafen wordt verwezen (PGS 28 en 31 en BRL SIKB 6800/protocol 6811) maar dat is voor de betrokken bedrijven minder duidelijk. Ook blijkt er in de praktijk onduidelijkheid te bestaan over de uitzondering op de verplichting om een inwendige beoordeling te verrichten voor dubbelwandige opslagtanks met lekdetectie in de wand.

4. Lozen van met benzine verontreinigd afvalwater vanaf vloeistofdichte bodemvoorziening

In het Bal is geregeld dat de vloeistofdichte bodemvoorziening onder het aansluitpunt van een vulleiding of leegzuigleiding van een opslagtank voor brandbare vloeistoffen, niet mag zijn aangesloten op een vuilwaterriool. Voor brandbare vloeistoffen is dat op zich logisch, omdat veel chemicaliën daaronder vallen. Maar de regels gelden ook voor het opslaan van bijvoorbeeld benzine. Een gevolg is dat de vloeistofdichte bodemvoorziening onder het aansluitpunt van een opslagtank voor benzine, bijvoorbeeld bij een tankstation, niet mag zijn aangesloten op het vuilwaterriool. Lozing via een OBAS (olie-/benzineafscheider) op het vuilwaterriool is daardoor niet toegestaan. Dat is niet de bedoeling, want dat is gangbare praktijk en was ook toegestaan volgens het Activiteitenbesluit milieubeheer. In de regels voor opslagtanks waarin diesel wordt opgeslagen, is dit wel al goed geregeld.

5. Graven in bodem

In de regels over graven in de bodem, is in het Bal onderscheidt gemaakt tussen graven in de bodem met verontreinigingen onder de interventiewaarde bodemkwaliteit (paragrafen 3.2.21 en 4.119) en graven in de bodem met verontreinigingen boven de interventiewaarde bodemkwaliteit (paragrafen 3.2.22 en 4.120). Doordat de regels over deze milieubelastende activiteiten over verschillende paragrafen zijn verspreid, is het onvoldoende duidelijk dat de regels over beide milieubelastende activiteiten van toepassing kunnen zijn als gegraven wordt in een bodem met een kwaliteit deels onder en deels boven de interventiewaarde bodemkwaliteit. Bovendien is het onduidelijk hoe de ondergrens van beide milieubelastende activiteiten (bodenvolume meer dan 25 m³) zich verhoudt tot het gecombineerd verrichten van beide activiteiten. Bijvoorbeeld geldt het minimale bodenvolume per milieubelastende activiteit of voor het totaal van beide milieubelastende activiteiten. Het is de bedoeling dat de ondergrens slaat op de totale omvang van de graafactiviteit en dus niet op de omvang per activiteit. Dat is door de gescheiden regeling van beide activiteiten echter niet duidelijk. Tot slot is het bij een combinatie van de twee milieubelastende activiteiten niet duidelijk dat de verplichting om de activiteiten te laten verrichten en milieukundig te laten begeleiden door een onderneming met een erkenning bodemkwaliteit (artikelen 4.1232 en 4.1233 Bal) alleen geldt voor het graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit.

6. Melding en gegevens en bescheiden voor opslaan, zeven, mechanisch ontwateren en samenvoegen van zonder bewerking herbruikbare grond of baggerspecie

In de gegevens en bescheiden die bij de melding moeten worden verstrekt voor het opslaan, zeven, mechanisch ontwateren en samenvoegen van zonder bewerking herbruikbare grond of baggerspecie, ontbreekt de informatie of er sprake is van het eenmalig opslaan van één partij grond of baggerspecie of het opslaan van meerdere partijen grond of baggerspecie. Deze informatie heeft het bevoegd gezag nodig om te kunnen beoordelen of er sprake is van een verplichting om een eindonderzoek bodem te verrichten (zie art 4.1250 Bal). Bovendien heeft het bevoegd gezag die informatie nodig voor het toezicht op de naleving van de meldingsverplichting (voor eenmalige opslag van één partij geldt een kortere meldtermijn, namelijk 1 week in plaats van 4 weken). Bij de te verstrekken gegevens voor het begin van de activiteit ontbreekt ook de startdatum. Deze informatie, die ook moet worden verstrekt voor andere milieubelastende activiteiten, is belangrijk voor toezicht en handhaving.

7. Informatieverplichting toepassing staalslakken

Staalslakken ontstaan als bijproducten bij de productie van ruwijzer of staal. De gestolde staalslak is een steenachtig materiaal. Bij toepassing van bouwstoffen met staalslakken kan de zuurgraad van oppervlaktewater en grondwater afnemen (verhoging van de pH-waarde) door de uitspoeling van vrije kalk. Grond of water met hoge pH-waarden kan schadelijk zijn voor organismen die hiermee in aanraking komen. Hoge pH-waarden kunnen ook leiden tot mobilisatie van stoffen die van nature, of als gevolg van bodemverontreiniging, reeds in de bodem aanwezig zijn. De mate waarin risico's voor mens en milieu kunnen optreden, is afhankelijk van diverse factoren waaronder: de omvang van het werk, het ontwerp van het werk en de omvang en doorstroming van het aanwezige oppervlaktewater.

Op grond van het Besluit bodemkwaliteit is de producent of leverancier van bouwstoffen verplicht om in de milieuverklaring bodemkwaliteit de voorwaarden en beperkingen te vermelden die door de toepasser in acht moeten worden genomen. De zorgplicht vereist dat de toepasser maatregelen treft om nadelige gevolgen van uitspoeling naar de bodem en het oppervlaktewater te voorkómen. Als er al nadelige gevolgen zijn opgetreden, dienen maatregelen te worden genomen om die gevolgen op te heffen. De zorgplicht is ook van toepassing op stoffen of effecten waarvoor (nog) geen normwaarden zijn vastgesteld.² In een signaalrapport heeft de ILT geconstateerd dat de mogelijkheid tot controle op de gestelde toepassingsvoorwaarden van de producent of leverancier zeer beperkt is, onder andere vanwege het ontbreken van een meldplicht.³ In de brief van 11 april 2024 van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat aan de Tweede Kamer zijn de uitkomsten meegedeeld van het onderzoek dat is uitgevoerd naar aanleiding van dit signaalrapport van de ILT.⁴ Dit onderzoek richtte zich op het versterken van het toezicht op en de handhaving van de regels over het toepassen van bouwstoffen met staalslakken. Uit dat onderzoek volgt onder andere de behoefte aan zicht op het toepassen van staalslakken voorafgaande aan de werkzaamheden. Toezichhouders kunnen dan vooraf en tijdens de toepassing beoordelen of er voldoende rekening wordt gehouden met de eigenschappen van het materiaal. Indien nodig kunnen zij ingrijpen om ervoor te zorgen dat de juiste maatregelen worden getroffen.

8. Informatie na voltooiing of beëindiging functionele toepassing

In paragraaf 4.124 is geregeld dat een aantal gegevens en bescheiden per toe te passen partij grond of baggerspecie voor het begin van de toepassing moeten worden verstrekt op grond (artikelen 4.1266 en 4.1267 Bal). Op grond van artikel 4.1268 Bal moeten de gegevens en bescheiden, bedoeld in de artikel 4.1266 en 4.1267 Bal en de afgegeven milieuverklaringen bodemkwaliteit, tijdens het aanbrengen van grond of baggerspecie beschikbaar zijn.

Als achteraf blijkt dat er wijzigingen zijn in de eerder verstrekte gegevens en bescheiden, dan hoeft het bevoegd gezag daarover niet geïnformeerd te worden. Het bevoegd gezag beschikt dan over onjuiste informatie ten aanzien van de functionele toepassing. Dat is zeer onwenselijk omdat het bevoegd gezag daardoor niet goed kan controleren of alle regels zijn nageleefd.

9. Informatie over bodembedreigende stoffen

In artikel 5.2, eerste lid, Bal is geregeld dat voor het begin van een activiteit een plattegrond van de locatie moet worden verstrekt. Op die plattegrond moet worden aangegeven waar bodembedreigende stoffen worden gebruikt, gemaakt of uitgestoten. Er hoeft niet te worden vermeld om welke bodembedreigende stoffen het gaat. Daardoor is het voor het bevoegd gezag lastig om het toezicht en de handhaving op een goede manier uit te voeren. Bovendien is het zonder deze informatie niet goed mogelijk om het rapport over het eindonderzoek bodem te beoordelen. Dat rapport moet na beëindiging van de activiteit worden verstrekt aan het bevoegd gezag. Voor het eindonderzoek bodem is inzicht in de aard van de bodembedreigende stoffen van groot belang. Omdat inzicht in de bodembedreigende stoffen van belang is voor het bepalen van de stoffen en parameters die onderzocht moeten worden in het eindonderzoek bodem. Tot slot, is het ontbreken van

² In de Circulaire Toepassing van staalslak en hoogovenslak(zand) als bouwstof in een werk, Stcrt. 2024, 14040, wordt daar nader op ingegaan.

³ Kamerstukken II 2022/23, 30015, nr. 113.

⁴ Kamerstukken II 2023/24, 30015, nr. 121.

de informatie in het nadeel van degene die de activiteit verricht. Achteraf is het namelijk vaak lastig om te achterhalen welke bodembedreigende stof waar op de locatie is gebruikt, gemaakt of uitgestoten. Voor de betrokkene zal het daardoor lastig zijn om na beëindiging van de activiteit aan te tonen dat hij niet verantwoordelijk is voor een aangetroffen verontreiniging.

10. Termijn voor herstel van een geconstateerd gebrek aan een vloeistofdichte bodemvoorziening

Op grond van artikel 5.19, vierde lid, Bal moet een vloeistofdichte bodemvoorziening en het vloeistofdichte deel van het vuilwaterriool jaarlijks worden gecontroleerd volgens bijlage 6 bij AS SIKB 6700. Het gaat hier om de zogenoemde bedrijfsinterne controle die de eigenaar ook zelf kan verrichten. In artikel 5.19, vijfde lid, is geregeld dat na reparatie van een geconstateerd gebrek een inspectie moet plaatsvinden door een erkende inspectie-instantie. Een dergelijke inspectie is niet vereist als het gebrek is hersteld door een gecertificeerde onderneming.

In deze bepalingen ontbreekt een termijn waarbinnen geconstateerde gebreken aan een voorziening of het vuilwaterriool moeten zijn hersteld. Door het ontbreken van een verplichting tot herstel en een termijn waarbinnen het herstel moet plaatsvinden, kan een geconstateerd gebrek blijven bestaan. Ook is er door het ontbreken van een hersteltermijn geen specifiek aangrijpingspunt voor het bevoegd gezag om met een handhavingsmiddel af te dwingen dat herstel plaatsvindt binnen een bepaalde termijn.

11. Handhavingstaak ten aanzien van degene die de werkzaamheden verricht bij het toepassen van bouwstoffen, grond, baggerspecie, mijnsteen of vermengde mijnsteen

In afdeling 13.1 van het Omgevingsbesluit zijn twee problemen gesignaleerd:

- a. er is onduidelijkheid over de bestuursrechtelijke handhavingstaak bij het toepassen van bouwstoffen, grond, baggerspecie, mijnsteen of vermengde mijnsteen, voor zover het daarbij gaat om het (feitelijk) verrichten van de werkzaamheden; de bedoeling is dat die taak zowel berust bij de minister van Infrastructuur en Waterstaat als bij burgemeester en wethouders maar dat is niet heel helder in de regels vastgelegd; en
- b. de minister van Infrastructuur en Waterstaat is niet (mede) handhavingsbevoegd voor toepassingen in oppervlaktewaterlichamen, voor zover het daarbij gaat om het (feitelijk) verrichten van de werkzaamheden; dat is onwenselijk omdat er geen reden (meer) is om onderscheid te maken tussen toepassingen op landbodems en in oppervlaktewaterlichamen.

12. Uitzondering verplichting milieuverklaring en afleverbon voor bepaalde specifieke bouwstoffen

In artikel 4.1259 Bal is voor bepaalde specifieke bouwstoffen (o.a. metselmortel en natuursteenproducten) geregeld dat bij het toepassen van deze bouwstoffen er geen milieuverklaring bodemkwaliteit en afleverbon beschikbaar hoeven te zijn. In het Bbk is deze uitzondering voor die bouwstoffen niet geregeld voor de andere handelingen met bouwstoffen (vervoeren etc.). Dat is tegenstrijdig en leidt ertoe dat er onbedoeld alsnog een verplichting is dat er een milieuverklaring bodemkwaliteit en afleverbon beschikbaar moeten zijn. Deze tegenstrijdigheid in de eisen is niet wenselijk omdat er daarmee geen sprake is van eenduidig beleid. Voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet gold deze uitzondering al op grond van het Bbk. Per abuis is deze uitzondering met het Aanvullingsbesluit bodem Omgevingswet in het Bbk vervallen. Deze omissie wordt met deze wijziging hersteld.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Bij de omzetting van regels naar het stelsel van de Omgevingswet een aantal fouten ontstaan, zoals verschrijvingen, inconsistenties, onjuiste verwijzingen en omissies. Dat geldt voor de hiervoor onder a) beschreven problemen ten aanzien van bovengrondse opslagtanks die gedeeltelijk in de bodem of een terp liggen, de keuringstermijnen voor bovengrondse opslagtanks met ondergrondse leidingen, het informeren van het bevoegd gezag over afkeur en verwijderen of onklaar maken van ondergrondse opslagtanks, het lozen van met benzine verontreinigd afvalwater vanaf een vloeistofdichte bodemvoorziening, graven in bodem, melding en gegevens en bescheiden voor opslaan,

zeven, mechanisch ontwateren en samenvoegen van zonder bewerking herbruikbare grond of baggerspecie en de uitzondering op de verplichting om een milieuverklaring en afleverbon voor bepaalde specifieke bouwstoffen beschikbaar te hebben.

Daarnaast zijn er nieuwe inzichten die aanleiding geven om regels aan te passen. Dat geldt voor de hiervoor onder a) beschreven problemen ten aanzien van de informatieverplichting voor de toepassing van staalslakken, informatie over bodembedreigende stoffen, de termijn voor herstel van een geconstateerd gebrek aan een vloeistofdichte bodemvoorziening en de handhavingstaak ten aanzien van degene die in opdracht bouwstoffen, grond of baggerspecie toepast.

c) Wat is de omvang van het probleem?

In zijn algemeenheid kan worden aangegeven dat de fouten en onduidelijkheden in de regels kunnen leiden tot problemen in de handhaving daarvan. De negatieve gevolgen voor het milieu kunnen groot zijn. Zonder de wijzigingen kunnen ernstige bodemverontreinigingen ontstaan. Meer specifiek kan per onderwerp het volgende worden vermeld over de omvang van het probleem (nummering die is gebruikt onder het kopje 'Wat is het probleem' is hierbij aangehouden):

1. Bovengrondse opslagtanks die gedeeltelijk in de bodem of een terp liggen komen vooral voor in de chemische industrie (Seveso-inrichtingen). Dit zijn bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn. Vanwege de veiligheid worden deze opslagtanks bij voorkeur ondergronds geplaatst. Door ruimte gebrek in de ondergrond (kabels, leidingen, riolering) is daar niet altijd plek voor. Daarom worden deze tanks voor de helft ingegraven of ingeterpt. In totaal gaat het om circa 200 opslagtanks (inschatting op basis van gegevens van een inspectie-instantie). Uitgaande van gemiddeld twee opslagtanks per bedrijf, gaat het om circa 100 bedrijven die te maken hebben met de onmogelijke eis van een lekbak en waar mogelijk bodemrisico's kunnen bestaan doordat de eisen aan de opslagtanks onvoldoende bodembescherming bieden.

2. Bovengrondse enkelwandige opslagtanks voor dieselopslag en waarop ondergrondse leidingen zijn aangesloten, komen vooral voor op locaties waar het afleverpunt zich op een andere plek bevindt dan de tank zelf. Dit zijn meestal transportbedrijven. De meeste transportbedrijven hebben diesel opslagtanks met een inhoud tussen de 5 en 25m³. Bovengrondse opslagtanks voor diesel worden ook aangetroffen op locaties waar de ondergrondse dieseltank is afgekeurd en er een bovengrondse tank voor terug is geplaatst. Het goedgekeurde ondergrondse leidingwerk wordt dan aangesloten op de bovengrondse opslagtank. Bij tankstations komt dit niet voor. Naar schatting zijn er in Nederland in totaal 250 bovengrondse opslagtanks waarin diesel wordt opgeslagen.

3. Ondergrondse opslagtanks waarin vloeibare gevaarlijke stoffen van ADR-klasse 3, met uitzondering van diesel, worden opgeslagen (bijvoorbeeld benzine) komen vooral voor bij tankstations. In totaal zijn er ongeveer 15.000 opslagtanks. Circa de helft van die tanks wordt gebruikt voor het opslaan van benzine, in totaal dus 7.500 tanks. Per jaar worden er in totaal ongeveer 400 tanks afgekeurd. Bij circa de helft gaat het om opslagtanks met benzine. Dat betekent dat 200 keer per jaar het bevoegd gezag moet worden geïnformeerd over de afkeur van een ondergrondse opslagtank. Bij in totaal circa 10 afgekeurde opslagtanks per jaar is herstel niet meer mogelijk. Die afgekeurde opslagtanks moeten dan ook worden verwijderd of onklaar gemaakt.⁵ Bij ongeveer de helft van die afgekeurde opslagtanks gaat het om opslagtanks met benzine. Dat betekent dat ongeveer 5 keer per jaar het bevoegd gezag moet worden geïnformeerd over het verwijderen of onklaar maken van een ondergrondse opslagtank. Zoals hiervoor aangegeven zijn er in totaal ongeveer 15.000 ondergrondse opslagtanks die periodiek gekeurd moeten worden. Per jaar gaat het om ongeveer 1.000 keuringen. Bij deze keuringen is er nu onduidelijkheid over de inwendige beoordelingen en de uitzondering voor dubbelwandige tanks met lekdetectie.

4. Vloeistofdichte bodemvoorzieningen onder aansluitpunten van opslagtanks voor benzine komen vooral voor bij tankstations. Er zijn circa 4.000 tankstations in Nederland (bron: CBS). Die tankstations worden nu getroffen door de onterechte eis dat de vloeistofdichte bodemvoorziening niet mag zijn aangesloten op het vuilwaterriool.

⁵ De genoemde aantallen zijn gebaseerd op gegevens van de SIKB. Die organisatie houdt het aantal afgekeurde opslagtanks bij op basis van de gegevens die inspectie-instanties aanleveren.

5. Graafactiviteiten vinden op grote schaal plaats. Uit data van het Omgevingsloket blijkt dat er in de eerste helft van 2024 in totaal 1.862 meldingen zijn gedaan voor de milieubelastende activiteit graven in bodem met verontreinigingen boven de interventiewaarde. Voor 3.027 graafactiviteiten in bodem met verontreinigingen onder de interventiewaarde zijn gegevens en bescheiden verstrekt. Jaarlijks gaat het dan om ongeveer 4000 graafactiviteiten in bodem met verontreinigingen boven de interventiewaarde en om 6.500 graafactiviteiten in bodem met verontreinigingen onder de interventiewaarde (deze aantallen zijn hoger ingeschat omdat in het eerste halfjaar na inwerkingtreding mogelijk minder vaak gegevens en bescheiden zijn verstrekt). Voor deze graafactiviteiten wordt de ontgraving nu niet aangeduid op een kaart en op een dwarsprofiel.

6. In de eerste helft van 2024 zijn 1.374 meldingen gedaan voor de milieubelastende activiteit opslaan, zeven, mechanisch ontwateren en samenvoegen van zonder bewerking herbruikbare grond of baggerspecie. Jaarlijks gaat het dan om circa 3.000 meldingen (dit aantal is hoger ingeschat omdat in het eerste halfjaar na inwerkingtreding mogelijk minder vaak gegevens en bescheiden zijn verstrekt). Voor dit aantal gevallen biedt de melding nu geen informatie over de startdatum en het gegeven of het gaat om het eenmalig opslaan van één partij of het opslaan van meerdere partijen.

7. Er is geen overzicht van locaties waar bouwstoffen met ten minste 20 massaprocent staalslak zijn toegepast. Er zijn in ieder geval acht gevallen bekend waar dergelijke bouwstoffen zijn toegepast⁶. Op basis van gegevens van een ontdoener van bouwstoffen met staalslak is ingeschat dat het per jaar om ongeveer 275 partijen gaat die worden toegepast. Er is niet alleen behoefte aan zicht op toepassing voorafgaand aan de toepassing, maar ook aan zicht op bestaande toepassingen van bouwstoffen met staalslak. Dit omdat er, soms jaren later problemen worden waargenomen, bijvoorbeeld wanneer er nieuwe kennis is over eigenschappen van bouwstoffen, of om bij functieverlies van een werk te weten welke bouwstof is toegepast zodat dit op de juiste wijze kan worden weggehaald of op een nieuwe locatie verantwoord kan worden toegepast.

8. Ingeschat wordt dat in 60% van het aantal functionele toepassingen er wijzigingen optreden ten aanzien van de eerder verstrekte gegevens en bescheiden. Voor deze functionele toepassingen is het voor het bevoegd gezag niet inzichtelijk of zich wijzigingen hebben voorgedaan in de eerder verstrekte gegevens en bescheiden.

9. Voor het begin van een aantal milieubelastende activiteiten moet een plattegrond van de locatie waarop is aangegeven waar bodembedreigende stoffen worden gebruikt, gemaakt of uitgestoten, worden verstrekt aan het bevoegd gezag. Op dit moment hoeft niet te worden vermeld om welke bodembedreigende stoffen het gaat. Het ontbreken van die informatie maakt de toetsing door het bevoegd gezag van het eindonderzoek bodem lastig.

10. Ingeschat wordt dat in 37% van de gevallen een gebrek wordt geconstateerd aan een vloeistofdichte bodemvoorziening tijdens een bedrijfsinterne controle. Dit percentage is gebaseerd op de gegevens van een van de grootste inspectie-instanties die in opdracht van bedrijven bedrijfsinterne controles verricht. Voor deze gevallen is nu niet expliciet geregeld binnen welke termijn het gebrek moet worden hersteld.

11. Uit data van het Omgevingsloket blijkt dat in de eerste helft van 2024 in totaal 331 meldingen zijn gedaan van toepassingen van grond of baggerspecie in oppervlaktewaterlichamen. Grofweg zijn er dus zo'n 700 toepassingen van grond of baggerspecie per jaar. Voor deze toepassingen is nu niet geregeld dat de minister van IenW mede een handhavingstaak heeft ten aanzien van degenen die de werkzaamheden (feitelijk) verrichten (aannemers). Voor het toepassen van bouwstoffen is geen voorafgaande melding verplicht en ook hoeven er vooraf geen gegevens en bescheiden te worden verstrekt. Alleen voor het toepassen van AVI-bodemmassen en immobilisaten moeten ten minste vier weken voor de toepassing gegevens en bescheiden worden verstrekt. Uit de data van het Omgevingsloket blijkt dat in het eerste half jaar van 2024 slechts voor één toepassing (van AVI-bodemmassa of immobilisaat) in een oppervlaktewaterlichaam gegevens en bescheiden zijn verstrekt. Voor de andere bouwstoffen in oppervlaktewaterlichamen kan uit de data van het

⁶ De toepassingen van staalslakken waarbij bekend is dat het mis is gegaan bevinden zich in Eerbeek, Spijk, Oude Tongen, Hellevoetsluis, Vianen, Groenekan, Friesland (rondom Leeuwarden) en Den Haag.

Omgevingsloket niet worden afgeleid om hoeveel toepassingen het gaat. Het is dan ook niet bekend wat de omvang is van het probleem.

12. Zoals bij het vorige punt al aangegeven is voor het toepassen van bouwstoffen een voorafgaande melding niet verplicht en ook hoeven er vooraf geen gegevens en bescheiden te worden verstrekt. Uit de data van het Omgevingsloket kan dan ook niet worden afgeleid om hoeveel toepassingen van bouwstoffen het gaat. Daardoor is niet bekend wat de omvang is van het probleem.

- d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Er is niet zo zeer sprake van een beleidswijziging. Het huidige beleid wordt voortgezet. Wel hebben belanghebbende organisaties erop gewezen dat technische verbeteringen en een aantal aanscherpingen in de regels wenselijk zijn. Voor de beschrijving van de huidige regels en de problemen die daaruit voortvloeien, wordt verwezen naar de tekst hierboven onder het kopje 'Wat is het probleem'.

- e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Als de fouten niet worden hersteld bestaat het risico dat de regels in de praktijk verkeerd worden toegepast. Niet verwerken van nieuwe inzichten of het niet aanscherpen van de regels, kan leiden tot bodemverontreiniging of een onnodig zwaardere belasting van het milieu. Verder is het mogelijk dat gemeenten de lacunes in de rijksregels invullen met maatwerkregels in het omgevingsplan of ze stellen aanvullende eisen aan de te verstrekken gegevens en bescheiden, bijvoorbeeld door steeds aanvullende gegevens te vragen. Dat leidt tot versnipperde en niet uniforme regels. Tot slot zal niets doen ertoe leiden dat de mogelijkheden voor toezicht en handhaving, bijvoorbeeld als het gaat om het toepassen van staalslakken, niet worden verbeterd. Gezien de nadelige gevolgen voor het milieu is dat zeer onwenselijk.

2. Wat is het beoogde doel?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het doel is fouten in de regels te herstellen, inhoudelijke omissies te corrigeren, meer eenduidigheid in de regels te krijgen, de mogelijkheden voor toezicht en handhaving te verbeteren en informatieverzoeken van het bevoegd gezag te beperken. De wijzigingen in de regels leveren meer inzicht op in activiteiten en de daarmee gepaard gaande risico's. Incidenten kunnen daarmee beter worden voorkomen waardoor risico's voor de gezondheid en de bodem kunnen worden beperkt. De wijzigingen in de regels leiden bovendien tot beter werkbaar en meer uniforme regels waarmee voldoende bescherming van de bodem als onderdeel van de fysieke leefomgeving wordt geboden en meer eenduidigheid in de uitvoering van taken op het gebied van toezicht en handhaving.

- b) Aan welke [duurzame ontwikkelingsdoelen \(sustainable development goals, SDG's\)](#) en [brede welvaartsuitkomsten](#) dragen de doelen bij?

De doelen van het verzamelbesluit dragen bij aan de SDG's 3 (goede gezondheid en welzijn), 6 (schoon water), 11 (duurzame steden en gemeenschappen), 14 (leven in het water) en 15 (leven op het land) en de brede welvaart indicatoren gezondheid, ruimtelijke samenhang en -kwaliteit en natuurlijk kapitaal.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Hulpvragen

- a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

De doelen van het verzamelbesluit kunnen alleen worden bereikt door aanpassing van de regelgeving. Het gaat om aanpassing van bestaand beleid (bestaande regels) en niet om nieuw beleid en realisatie van nieuwe doelen.

b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

De enige kansrijke beleidsoptie is aanpassing van de regels. Per onderwerp kan daarover het volgende worden opgemerkt (nummering die is gebruikt onder het kopje 'Wat is het probleem' is hierbij aangehouden):

1. Voor bovengrondse opslagtanks die gedeeltelijk in de bodem of een terp liggen, vervalt in de artikelen 4.918 en 4.930 Bal de verplichting dat de tank boven of in een lekbak moet worden geplaatst. Voor die tanks worden de eisen aan de uitvoering gelijk getrokken met de eisen die gelden voor ondergrondse opslagtanks. De bodemrisico's van opslagtanks die gedeeltelijk in de bodem of een terp liggen, zijn namelijk vergelijkbaar met de bodemrisico's van ondergrondse opslagtanks. Dat betekent dat de tanks dubbelwandig moeten zijn uitgevoerd met een systeem voor lekdetectie in de wand. Enkelwandige opslagtanks zijn ook toegestaan, mits die zijn geplaatst in een ondergrondse vloeistofdichte bak met lekdetectie. Op opslagtanks en ondergrondse leidingen van staal moet bovendien kathodische bescherming zijn aangebracht. Dat geldt alleen voor opslagtanks die na 1 januari 2026 worden geïnstalleerd (zie de nieuwe artikelen 4.924a en 4.941c Bal). De kathodische bescherming moet ten minste eenmaal per jaar worden gekeurd. Als op een opslagtank of een ondergrondse leiding van staal geen kathodische bescherming is aangebracht, moet ten minste eenmaal per jaar een stroomopdrukproef worden verricht.

2. De keuringstermijnen in tabel 4.928 worden aangescherpt voor enkelwandige bovengrondse dieseltanks van staal die niet zijn voorzien van inwendige coating en waarop ondergrondse leidingen zijn aangesloten. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat door MIC er versneld lekkage van opslagtanks kan ontstaan door putcorrosie. MIC wordt bevorderd door de bijmenging van biodiesel aan fossiele diesel. Putcorrosie kan worden tegengegaan met inwendige coating. Conform de aanbevelingen van het onderzoek wordt de termijn voor de eerste keuring van een enkelwandige opslagtank van staal die wordt gebruikt voor het opslaan van diesel of gasolie en die niet is voorzien van inwendige coating, verlaagd van 15 jaar naar 10 jaar. De daaropvolgende termijnen worden verlaagd van 20 jaar naar 10 jaar. Die termijn wordt 8 jaar als bij de herkeuring blijkt dat de tankwand niet dikker is dan 4,5 mm.

3. Er komt een verplichting in het nieuwe artikel 4.976c Bal om het bevoegd gezag te informeren over de afkeur en verwijdering van een ondergrondse opslagtank waarin vloeibare gevaarlijke stoffen van ADR-klasse 3, met uitzondering van diesel, worden opgeslagen. Daarnaast wordt in de paragrafen 4.96 en 4.97 Bal geregeld dat bij een keuring van een ondergrondse opslagtank er een inwendige beoordeling moet plaatsvinden.

4. Het wordt in de artikelen en 4.972a en 4.919a Bal toegestaan om een vloeistofdichte bodemvoorziening onder het aansluitpunt van een vulleiding of leegzuigleiding van een opslagtank voor benzine, aan te sluiten op een vuilwaterriool. Lozing op het vuilwaterriool via een OBAS (olie-/benzineafscheider) van het water dat terecht is gekomen op de bodemvoorziening is dan mogelijk.

5. De paragrafen 3.2.21 en 3.2.22 Bal worden samengevoegd. Hetzelfde geldt voor de paragrafen 4.119 en 4.120 Bal. Deze paragrafen gaan over de milieubelastende activiteiten graven in bodem met een kwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde bodemkwaliteit en graven in bodem met een kwaliteit boven de interventiewaarde bodemkwaliteit. In de samengestelde paragrafen worden, met uitzondering van het nieuwe onderdeel e in artikel 4.1221, eerste lid, Bal en het nieuwe tweede lid van artikel 4.1223 geen wijzigingen doorgevoerd. Dat nieuwe onderdeel e in artikel 4.1221 regelt dat voor het begin van de activiteit gegevens en bescheiden moeten worden verstrekt over de ontgraving, aangeduid op een kaart en op een dwarsprofiel. Zonder deze informatie weet het bevoegd gezag niet precies waar en in welke bodemlaag er wordt gegraven. Voor het toezicht is dat wel essentiële informatie. In het nieuwe tweede lid van artikel 4.1223 wordt een uitzondering opgenomen op de informatieverplichting van het eerste lid. Die informatieverplichting gaat over het verstrekken van gegevens en bescheiden na het beëindigen van een graafactiviteit die wordt verricht voor een spoedreparatie van vitale ondergrondse infrastructuur. Het nieuwe tweede lid regelt dat geen gegevens en

bescheiden verstrekt hoeven te worden als uit voorafgaand bodemonderzoek blijkt dat de bodem een kwaliteit onder of gelijk aan de interventiewaarde bodemkwaliteit heeft.

6. Aan de gegevens en bescheiden die bij een melding moeten worden verstrekt voor het opslaan, zeven, mechanisch ontwateren en samenvoegen van zonder bewerking herbruikbare grond of baggerspecie, wordt toegevoegd de aanduiding of er sprake is van het eenmalig opslaan van één partij grond of baggerspecie of het opslaan van meerdere partijen grond of baggerspecie. Bij de te verstrekken gegevens voor het begin van de activiteit wordt de startdatum toegevoegd.

7. Er komt een informatieverplichting voor degene die voornemens is om bouwstoffen met ten minste 20 massaprocent staalslak toe te passen. Ten minste vier weken voor het begin van de toepassing moeten gegevens en bescheiden over de toepassing worden verstrekt aan het bevoegd gezag. Het gaat om dezelfde gegevens en bescheiden die moeten worden verstrekt voor de toepassing van AVI-bodemas en immobilisaten (zie artikel 4.1258 Bal), zoals de milieuverklaring bodemkwaliteit, de herkomst van de bouwstoffen en de kwaliteit en de hoeveelheid bouwstoffen die worden toegepast. In plaats van een informatieverplichting waren ook een meldingsplicht of een vergunningplicht beleidsopties om het doel (versterking toezicht en handhaving) te bereiken. In de hoofdstukken 4 en 5 is beargumenteerd waarom is gekozen voor een informatieverplichting.

8. In paragraaf 4.124 wordt met het nieuwe artikel 4.1280a Bal de verplichting opgenomen om na het voltooiën of beëindigen van de functionele toepassing, bedoeld in artikel 4.1269 Bal, in het kader waarvan grond of baggerspecie is toegepast, een aantal gegevens en bescheiden te verstrekken aan het bevoegd gezag.

9. Aan artikel 5.2, eerste lid, Bal wordt toegevoegd dat op de plattegrond van de locatie (die al moet worden verstrekt aan het bevoegd gezag) moet worden aangegeven welke bodembedreigende stoffen worden gebruikt, gemaakt of uitgestoten.

10. In artikel 5.19, vierde lid, Bal wordt geregeld dat een gebrek dat tijdens de jaarlijkse bedrijfsinterne controle aan een vloeistofdichte bodemvoorziening of het vloeistofdichte deel van het vuilwaterriool wordt geconstateerd, binnen een termijn van drie maanden moet worden hersteld.

11. In artikel 13.3a0 Ob wordt geregeld dat de Minister van Infrastructuur en Waterstaat mede bevoegd wordt voor de handhaving jegens degene die (feitelijk) de werkzaamheden verricht bij het toepassen van bouwstoffen, grond of baggerspecie, zowel op de landbodem als in een oppervlaktewaterlichaam. Bij degene die de werkzaamheden verricht, gaat het veelal om een aannemer. Op dit moment is de minister alleen bevoegd voor toepassingen op de landbodem.

12. In artikel 25 Bbk wordt geregeld dat voor het vervaardigen, invoeren, voor toepassing in Nederland of voor handelsdoeleinden voor de Nederlandse markt voorhanden hebben, vervoeren of aan een ander ter beschikking stellen van bouwstoffen geen milieuverklaring bodemkwaliteit en afleverbon beschikbaar hoeft te zijn als het gaat om specifieke bouwstoffen (o.a. metselmortel en natuursteenproducten). Die uitzondering geldt nu al voor het toepassen van die specifieke bouwstoffen (zie artikel 4.1259 Bal).

- c) Wat is de [beleidstheorie \(doelenboom\)](#) per kansrijke beleidsoptie?
Niet van toepassing.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Hulpvragen

- a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

De wijzigingen die met het verzamelbesluit worden doorgevoerd, leiden niet tot andere of grotere nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving. Met deze wijzigingen worden onvolkomenheden opgelost en inhoudelijke omissies hersteld.

Het grootste deel van de wijzigingen betreft puur technische punten zoals het oplossen van verschrijvingen, inconsistenties en herstel van onjuiste verwijzingen. Een kleiner deel

betreft het corrigeren van inhoudelijke omissies en het aanscherpen van een aantal regels. De risico's op bodemverontreiniging worden daarmee verkleind en de belasting van het milieu verminderd. Een aantal van de wijzigingen heeft (marginale) gevolgen voor bedrijven en andere overheden. Deze gevolgen voor de regeldruk zijn hierna per onderwerp beschreven. Daarbij is de nummering aangehouden die is gebruikt onder het kopje 'Wat is het probleem'.

1. Zoals hiervoor onder het kopje 'Wat is de omvang van het probleem' is aangegeven, komen bovengrondse opslagtanks die gedeeltelijk in de bodem of een terp liggen vooral voor in de chemische industrie (Seveso-inrichtingen). In totaal gaat het om circa 200 opslagtanks (inschatting op basis van gegevens van een inspectie instantie). Uitgaande van gemiddeld twee opslagtanks per bedrijf, gaat het om circa 100 bedrijven. Met de wijzigingen wordt met het oog op het voorkomen van verontreiniging van de bodem in het Bal geregeld dat deze opslagtanks dubbelwandig moeten zijn uitgevoerd met een systeem voor lekdetectie in de wand. Enkelwandige opslagtanks zijn ook toegestaan, mits die zijn geplaatst in een ondergrondse vloeistofdichte bak met lekdetectie. Deze eisen zijn niet nieuw want golden al op grond van BRL SIKB 7800. Die BRL was voor bovengrondse opslagtanks al van toepassing verklaard in de artikelen 4.917 en 4.929 Bal. Voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet werd die BRL (toen nog BRL K903) van toepassing verklaard in de Activiteitenregeling milieubeheer. Hetzelfde geldt voor de eis dat op de ondergrondse leidingen kathodische bescherming moet zijn aangebracht. Ook die eis gold al op grond van de BRL SIKB 7800. De reden om deze eisen in het Bal op te nemen is dat die dan direct gelden voor degene die de activiteit verricht en niet alleen indirect via certificeringseisen. Dat biedt meer duidelijkheid. Bovendien zijn de eisen nu ook direct te handhaven door het bevoegd gezag. Omdat de eisen niet nieuw zijn, hebben deze geen gevolgen voor de regeldruk.

2. De financiële gevolgen van de verkorting van de keuringstermijnen voor enkelwandige bovengrondse opslagtanks van staal met ondergrondse leidingen en die worden gebruikt voor het opslaan van diesel of gasolie, zullen marginaal toenemen. Vooral als die worden afgezet tegen de totale exploitatiekosten. Een keuring kost circa € 6.000,-. In totaal zijn er ongeveer 250 bovengrondse opslagtanks van staal met ondergrondse leidingen die worden gebruikt voor het opslaan van diesel of gasolie. Circa 10% van die tanks is volledig gecoat. Alleen voor opslagtanks die volledig zijn gecoat blijft de bestaande keuringsfrequentie in stand. Voor 225 opslagtanks (die worden gebruikt voor het opslaan van diesel en die niet of gedeeltelijk zijn gecoat) gaat de keuringsfrequentie omhoog. In plaats van eens in de 15 jaar moeten deze tanks eens in de 10 of 8 jaar worden gekeurd. Uitgaande van een periode van 30 jaar moet een tank drie keer worden gekeurd (3,75 keer bij eens per 8 jaar) in plaats van twee keer. Per tank zijn de jaarlijkse keuringskosten nu € 400,- ($2 \times 6.000 / 30$). De jaarlijkse keuringskosten worden € 600,- ($3 \times 6.000 / 30$) bij keuring eens per 10 jaar en € 750,- ($3,75 \times 6.000 / 30$) bij keuring eens per 8 jaar. Ervan uitgaande dat de helft van de tanks eens per 10 jaar en de helft eens per 8 jaar moet worden gekeurd, worden de gemiddelde keuringskosten € 675,- per tank. De stijging van de lasten is dan € 275,- per tank per jaar. De totale stijging van de lasten komt daarmee uit op circa € 61.875,- (275×225).

Omdat de meeste bovengrondse dieseltanks bij transportbedrijven liggen, zullen de extra lasten vooral door die bedrijven worden gedragen. De meeste transportbedrijven hebben 1 opslagtank waardoor de extra lasten ongeveer € 275,- per bedrijf per jaar zijn.

De extra kosten wegen ruimschoots op tegen de kosten die zijn gemoeid met herstel van de bodem en het grondwater als lekkage ontstaat door een defecte opslagtank.

De betere bescherming van de integriteit van opslagtanks door de vereiste coating en aangescherpte keuringstermijnen, heeft positieve milieueffecten omdat de kans op bodemverontreiniging veel kleiner wordt. Naar de toekomst toe wordt dat steeds belangrijker gezien de ontwikkeling naar steeds meer bijmenging van biodiesel. Zie ook de resultaten van het onderzoek van SIKB waarnaar in voetnoot 1 is verwezen.

3. Ondergrondse opslagtanks waarin vloeibare gevaarlijke stoffen van ADR-klasse 3, met uitzondering van diesel, worden opgeslagen (met name benzine) komen vooral voor bij

tankstations. In totaal zijn er ongeveer 15.000 opslagtanks. Circa de helft van die tanks wordt gebruikt voor het opslaan van benzine, in totaal dus 7.500 tanks. Per jaar worden er in totaal ongeveer 400 tanks afgekeurd. Bij circa de helft gaat het om opslagtanks met benzine. Dat betekent dat 200 keer per jaar het bevoegd gezag moet worden geïnformeerd over de afkeur van een ondergrondse opslagtank. Bij in totaal circa 10 afgekeurde opslagtanks per jaar is herstel niet meer mogelijk. Die afgekeurde opslagtanks moeten dan ook worden verwijderd of onklaar gemaakt.⁷ Bij ongeveer de helft van die afgekeurde opslagtanks gaat het om opslagtanks met benzine. Dat betekent dat ongeveer 5 keer per jaar het bevoegd gezag moet worden geïnformeerd over het verwijderen of onklaar maken van een ondergrondse opslagtank. Het informeren van het bevoegd gezag over de afkeur of over het verwijderen of onklaar maken van een opslagtank via het DSO kost ongeveer een half uur. Bij een gemiddeld intern uurtarief van € 60,-⁸ komen de kosten uit op € 30,- per afgekeurde opslagtank. In totaal gaat het dus om € 12.300,- per jaar aan extra kosten (200 X € 30,- + 5 X € 30,-).

Het in de paragrafen 4.96 en 4.97 Bal regelen dat bij een keuring van een ondergrondse opslagtank een inwendige beoordeling moet plaatsvinden, heeft geen gevolgen omdat deze verplichting al bestaat op grond van de normdocumenten waarnaar in die paragrafen wordt verwezen (PGS 28 en 31 en BRL SIKB 6800/protocol 6811). Deze regels worden alleen toegevoegd omdat er op dit moment hierover onduidelijkheid bestaat in de praktijk.

4. Het toestaan dat vloeistofdichte bodemvoorzieningen onder aansluitpunten van opslagtanks voor benzine mogen worden aangesloten op het vuilwaterriool heeft geen regeldrukeffecten. Het gaat hier om een gebruikelijke werkwijze die ook al onder het Activiteitenbesluit milieubeheer was toegestaan. De circa 4.000 tankstations in Nederland (bron: CBS) worden nu getroffen door de onterechte eis dat de vloeistofdichte bodemvoorziening niet mag zijn aangesloten op het vuilwaterriool. De wijziging van de regels heeft ook geen negatieve gevolgen voor het milieu. Het te lozen afvalwater in een vuilwaterriool moet namelijk voldoen aan de emissiegrenswaarde (voor olie 20 mg/l, gemeten in een steekmonster) of voor vermenging met ander afvalwater worden geleid door een slibvangput en olieafscheider (zie de artikelen 4.923 en 4.980 Bal).

5. Het samenvoegen van de verschillende paragrafen over graafactiviteiten heeft geen gevolgen voor de regeldruk. De toevoeging van het nieuwe onderdeel e aan artikel 4.1221, eerste lid, Bal heeft wel gevolgen voor de regeldruk. Dat nieuwe onderdeel e regelt dat voor het begin van de activiteit gegevens en bescheiden moeten worden verstrekt over de ontgraving, aangeduid op een kaart en op een dwarsprofiel. Per jaar worden er voor circa 6.500 graafactiviteiten (zie hiervoor onder 'omvang van het probleem') in bodem met verontreinigingen onder de interventiewaarde, gegevens en bescheiden verstrekt. De gevraagde extra informatie kunnen de aannemers zelf genereren. Meestal zijn er al ontwerptekeningen die gebruikt kunnen worden. Ingeschat wordt dat in de helft van de gevallen een apart dwarsprofiel gemaakt moet worden. Dat kost een CAD-tekenaar/werkvoorbereider een half uur tijd. Bij een gemiddeld intern uurtarief van € 60,-⁹ komen de kosten uit op € 30,- per graafactiviteit. In totaal leidt deze wijziging dus tot een kostenstijging van circa € 97.500,- per jaar (6.500/2 * 30,-).

6. Er worden circa 3.000 meldingen gedaan per jaar voor het opslaan, zeven, mechanisch ontwateren en samenvoegen van zonder bewerking herbruikbare grond of baggerspecie (zie hiervoor onder 'omvang van het probleem'). Bij een melding moet na de wijziging van het Bal worden aangeduid of er sprake is van het eenmalig opslaan van één partij grond of baggerspecie of het opslaan van meerdere partijen grond of baggerspecie. Het gaat om het beantwoorden van één eenvoudig te beantwoorden vraag dat nauwelijks extra tijd kost (< 5 minuten). Wat wel extra tijd gaat kosten is het melden van een wijziging in de gemelde gegevens als later blijkt dat er toch meerdere partijen opgeslagen gaan worden. Ingeschat wordt dat dit in 10% van de gevallen voorkomt en dat dit circa 0,5 uur tijd kost. Het gaat dan om 300 meldingen per jaar (10% van 3.000). Bij een gemiddeld intern

⁷ De genoemde aantallen zijn gebaseerd op gegevens van de SIKB. Die organisatie houdt het aantal afgekeurde opslagtanks bij op basis van de gegevens die inspectie-instanties aanleveren.

⁸ Dat is het gemiddelde uurtarief volgens het Handboek Meting Regeldrukkosten, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2023).

⁹ Dat is het gemiddelde uurtarief volgens het Handboek Meting Regeldrukkosten, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2023).

uurtarief van € 60,- komen de kosten uit op € 30,- per melding. In totaal gaat het dan om € 9.000,- per jaar.

Verder moeten voor het begin van de activiteit gegevens worden verstrekt over de begrenzing van de locatie waarop de activiteit wordt verricht en de verwachte datum van het begin van de activiteit. Het verstrekken van deze informatie kost niet veel tijd (< 5 min). De kaart is er meestal al en daarop kan de opslaglocatie worden ingetekend. Ingeschat wordt dat dit per keer 0,5 uur kost. Bij een gemiddeld intern uurtarief van € 60,- komen de kosten uit op € 30,- per melding. In totaal gaat het dan om € 9.000,- per jaar.

Wat ook tijd gaat kosten, is het verstrekken van informatie over een gewijzigde startdatum. Ingeschat wordt dat in 50% van de gevallen de datum wijzigt en dat het verstrekken van die informatie ongeveer 15 minuten kost. In totaal komen de kosten hiervoor uit op € 22.500,- per jaar ($3.000/2 * 60/4$).

7. Om het doel van versterking toezicht en handhaving op toepassingen van bouwstoffen met ten minste 20 massaprocent staalslak te bereiken waren drie beleidsopties in beeld: een informatieverplichting, meldingsverplichting en vergunningplicht. Voor deze drie beleidsopties moeten gegevens en bescheiden worden verstrekt aan het bevoegd gezag. Dat levert weinig extra regeldruk op voor de toepassers van bouwstoffen met daarin ten minste 20 massaprocent staalslak. De gegevens en bescheiden die moeten worden verstrekt, zijn namelijk al beschikbaar en hoeven dus niet verzameld te worden. De naam en het adres van degene die de werkzaamheden gaat verrichten (meestal een aannemer) is bekend. Hetzelfde geldt voor de verwachte datum van het begin van de activiteit en de verwachte datum waarop het werk zal zijn voltooid. De milieuverklaring bodemkwaliteit moet al tijdens het aanbrengen van de bouwstoffen beschikbaar zijn op grond van artikel 4.1259 Bal. En omdat de milieuverklaring bodemkwaliteit al beschikbaar moet zijn, zullen ook de overige gegevens met betrekking tot die verklaring beschikbaar zijn (de gegevens, bedoeld in artikel 4.1258, eerste lid, onder e tot en met i, Bal). Tot slot zullen ook de overige gegevens (locatie van herkomst, EVOA nummer, producttype, kwaliteit en hoeveelheid van de bouwstoffen met staalslakken en de coördinaten en het adres van de ontvangende landbodem) voorhanden zijn bij de toepasser.

Het enige waar extra regeldruk uit voortvloeit is dus het verstrekken van de gegevens en bescheiden via het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Voor de eerste twee beleidsopties (informatieverplichting en melding) wordt ingeschat dat het verstrekken van gegevens en bescheiden over de toepassing van bouwstoffen met staalslak circa twee uur kost. Naar verwachting gaat het om 275 partijen van bouwstoffen met staalslak per jaar. Bij een gemiddeld intern uurtarief van € 60,- komen de kosten uit op € 120,- per toepassing van bouwstoffen met staalslak. In totaal leidt deze wijziging dus tot een kostenstijging van circa € 33.000,- per jaar ($275 * 120,-$). Voor de beleidsoptie vergunningplicht zal de regeldruk groter zijn en geldt bovendien een langere doorlooptijd (8 – 16 weken). Daarbij vindt een toetsing en een belangenafweging plaats door het bevoegd gezag. Belanghebbenden kunnen bezwaar en beroep aantekenen. Het aanvragen van een vergunning en de vergunningenprocedure leveren extra regeldruk op voor de toepasser.

De informatieverplichting heeft ook gevolgen voor het toezicht en de handhaving. De omgevingsdiensten zullen de via het Digitaal Stelsel Omgevingswet ontvangen gegevens en bescheiden moeten verwerken. Dat kost circa twee uur per toepassing maar zal ook zorgen voor een effectievere uitvoering van het toezicht.

De extra tijdsbesteding in het kader van toezicht zal bijdragen aan het op de juiste wijze toepassen van bouwstoffen met staalslak. Hiermee worden incidenten en risico's voor het milieu voorkomen. Het op de juiste wijze toepassen zal ook zorgen voor meer draagvlak voor het toepassen van bouwstoffen met staalslak.

8. In paragraaf 4.124 wordt met het nieuwe artikel 4.1280a Bal de verplichting opgenomen om na het voltooien of beëindigen van de functionele toepassing, bedoeld in artikel 4.1269 Bal, in het kader waarvan grond of baggerspecie is toegepast, een aantal gegevens en bescheiden te verstrekken aan het bevoegd gezag. Omdat de gegevens en bescheiden die op grond van artikel 4.1280a, onder b tot en met d, Bal verstrekt moeten worden, al beschikbaar zijn op grond van de artikelen 4.1266 tot en met 4.1268 Bal, zullen

de gevolgen voor de regeldruk minimaal zijn. Alleen de datum van voltooiing of beëindiging van de functionele toepassing en de aanduiding van de relevante wijziging ten opzichte van de eerder verstrekte gegevens en bescheiden zullen nog verzameld moeten worden en samen met de al beschikbare gegevens moeten worden verstrekt via het DSO.

Op basis van gegevens van het Omgevingsloket over het eerste half jaar van 2024 is ingeschat dat ongeveer voor 1.200 functionele toepassingen per jaar na voltooiing of beëindiging daarvan gegevens en bescheiden moeten worden verstrekt. Het verzamelen en invoeren van de gegevens in het DSO kost circa een uur. Bij een gemiddeld intern uurtarief van € 60,-¹⁰ komen de kosten uit op € 60,- per functionele toepassing. In totaal leidt deze wijziging dus tot een kostenstijging van circa € 72.000,- per jaar (1.200 * 60,-).

9. Aan de verplichting om voor het begin van een activiteit een plattegrond te verstrekken waarop is aangegeven waar bodembedreigende stoffen worden gebruikt, gemaakt of uitgestoten, wordt toegevoegd dat ook moet worden vermeld om welke bodembedreigende stoffen het gaat. Het betreft informatie die al beschikbaar is bij degene die een milieubelastende activiteit verricht. Na invoering van de verplichting is de informatie ook beschikbaar bij het bevoegd gezag. De regeldrukeffecten zijn nihil.

10. Aan de verplichting om jaarlijks de vloeistofdichte bodemvoorziening en het vloeistofdichte deel van het vuilwaterriool te controleren op gebreken, wordt toegevoegd dat een geconstateerd gebrek binnen drie maanden moet worden hersteld. Dit leidt niet tot een verhoging van de regeldruk. Voorheen gold er namelijk al een herstelplicht op grond van de specifieke zorgplicht (artikel 2.11 Bal). Het herstellen van een geconstateerd gebrek in een vloeistofdichte bodemvoorziening kan worden gezien als een maatregel die redelijkerwijs kan worden gevraagd om de nadelige gevolgen voor het milieu te voorkomen. Het enige nieuwe is dat de verplichting expliciet wordt gemaakt met daaraan een termijn gekoppeld. Dit verbetert de mogelijkheden voor toezicht en handhaving maar heeft geen nadelige regeldrukeffecten.

11. Het uitbreiden van de bestuursrechtelijke handhavingstaak van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat tot alle toepassingen van bouwstoffen, grond of baggerspecie heeft geen gevolgen voor de regeldruk. Deze wijziging heeft wel gevolgen voor de bestuursrechtelijke handhavingstaak van de Inspectie Leefomgeving en Transport.

12. Het opnemen van de uitzondering in het Bbk op de verplichting om een milieuverklaring bodemkwaliteit en afleverbon beschikbaar te hebben voor een aantal specifieke bouwstoffen, levert voor de betrokken ondernemingen een besparing op. Met deze wijziging wordt de situatie hersteld zoals die was voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Ten opzichte van die situatie heeft deze wijziging dus geen gevolgen voor de regeldruk.

- b) Welke [verplichte toetsen](#) zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Regeldruktoets, uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets, HUF-toets, bedrijfseffectentoets en MKB-toets.

5. Wat is de voorkeursoptie?

Hulpvragen

- a) Wat is het voorstel?

Vaststellen van het verzamelbesluit (AMvB) waarmee onvolkomenheden worden opgelost, inhoudelijke omissies worden hersteld en verbeteringen worden doorgevoerd in het Bal, Bkl, Ob en Bbk.

¹⁰ Dat is het gemiddelde uurtarief volgens het Handboek Meting Regeldrukkosten, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (2023).

Ten aanzien van de verschillende beleidsopties voor versterking van het toezicht op en de handhaving van de regels over de toepassing van staalslakken, is het voorstel om een informatieverplichting in te voeren die aansluit bij de al bestaande informatieverplichting voor de toepassing van AVI-bodemassen en immobilisaten in artikel 4.1258 Bal. Op grond van die verplichting moet degene die voornemens is om bouwstoffen met staalslak toe te passen daarover gegevens en bescheiden verstrekken aan het bevoegd gezag. Dat moet ten minste vier weken voor het begin van de toepassing. De gegevens en bescheiden die moeten worden verstrekt zijn opgenomen in artikel 4.1258 Bal. Het gaat onder andere om de milieuverklaring bodemkwaliteit, de herkomst van de bouwstoffen met staalslak, de kwaliteit en de hoeveelheid bouwstoffen die worden toegepast.

De informatieverplichting geeft het bevoegd gezag inzicht in de toepassingen van bouwstoffen met staalslak en stelt het in staat om de toezichtstaak adequaat in te vullen. Bij overtreding of dreigende overtreding van de regels kan tijdig (niet pas achteraf) worden ingegrepen. Daarmee wordt met een informatieverplichting aangesloten op de breed spelende behoefte om voorafgaand en tijdens de toepassing van bouwstoffen met staalslak meer zicht te hebben op de toepassing en daar vervolgens ook naar te kunnen handelen als blijkt dat de toepassing niet volgens de regels wordt uitgevoerd.

Er is niet gekozen voor het invoeren van een meldingsverplichting omdat dit instrument niet wordt gebruikt bij het toepassen van bouwstoffen. De mogelijkheid tot het stilleggen van een toepassing enkel vanwege het niet melden voorziet niet in een behoefte om in te kunnen grijpen als blijkt dat niet wordt voldaan aan de gestelde eisen voor toepassing. Een meldingsverplichting is daardoor een disproportionele verzwarende maatregel ten opzichte van een informatieverplichting.

Een informatieverplichting biedt ten opzichte van een landelijke vergunningplicht flexibiliteit; na een snelle risico-inschatting kan al dan niet besloten worden tot een gedetailleerde beoordeling of specifiek toezicht nodig is, of eventueel het stellen van een maatwerkvoorschrift. De doorlooptijd van een vergunningplicht en de gevolgen voor de regeldruk zijn niet proportioneel in verhouding tot het doel om meer inzicht te krijgen in toepassingen van staalslakken ter versterking van toezicht en handhaving.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- [doeltreffendheid](#) en [doelmatigheid](#);
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief [doenvermogen](#), [regeldruk](#) en [handhaving](#));
- brede maatschappelijke impact?

De gevolgen voor de regeldruk zijn hiervoor bij onderdeel 4 beschreven. De positieve gevolgen voor het milieu wegen ruimschoots op tegen de extra lasten voor bedrijven. Bovendien levert een deel van de wijzigingen ook voordelen op voor de bedrijven (zie hiervoor onderdeel 4).

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Niet van toepassing.

d) Hoe ziet de voorgenomen [monitoring en evaluatie](#) eruit?

Artikel 23.9 van de Omgevingswet regelt dat binnen vijf jaar na de inwerkingtreding van die wet en vervolgens na vijf jaar aan beide kamers der Staten-Generaal een verslag wordt gezonden over de doeltreffendheid en de effecten van de Omgevingswet in de praktijk. Deze evaluatiebepaling is ook van toepassing op de regelgeving die op de Omgevingswet is gebaseerd, zoals het verzamelbesluit.